

קורונה סטודיו

מסמך עקרונות

השותפים:

הצוות המוביל של הסטודיו:

יעל נאמן – קרן לאוטמן
 רותי סובל - יוצרים שינוי
 מיכל עוז ארי – משרד החינוך
 פרופ' גלי צינמון - אוניברסיטת תל-אביב
 ד"ר דליה פדילה – קיוסקול
 ליאורה פרופר - משקיעה חברתית
 ליאת צבירן – קונספט
 טליה קורן - צבעים בחינוך בגוון אישי
 קינלי (משה טור-פז) - קדימה מדע
 דודו קרני – תנועת הצופים
 יהודית רוזנטל – מרכז אהרון עפרי, משרד החוץ
 יואל רוטשילד – רשת אורט
 עומר רותם – המכון הדמוקרטי
 חסי רן - פסג"ה תל אביב
 גלעד שמיר - שמיר יעוץ והדרכה

דר' צביה אלגלי - מכון דוידסון
 דר' רונית אשכנזי – רשת עמל
 ברק ברבי – ברנקו וייס
 אורית גור-כהן – מנהיגים, קריית חינוך גינצבורג
 דר' הדס דקל – סמינר הקיבוצים
 דר' אדם הישראלי - סמינר הקיבוצים
 מיה הלוי – מוזאון המדע
 דר בת חן וינהבר – מפרש
 יעל חן - יזמים צעירים
 טלי יריב-משעל - קרן ברכה
 אריאלה ישראלי - המכללה למנהל
 מיקי ליאון - קרן ליאון
 שרון מאיו - תובנות בחינוך
 אילנה מושקין – אקספריטי
 ד"ר ספי מלכיאור - מועצה אזורית רמת הנגב

- 4....."קורונה סטודיו" - המודל
- 5.....הנחות יסוד שבירת גבולות
- 6.....הנחות יסוד גמישות ואוטונומיה
- 7.....הנחות יסוד הרחבת השחקנים
- 8.....עקרונות פדגוגיים
- 9.....עקרונות אירגוניים
- 10.....דוגמאות ליישומים אפשריים של המודל

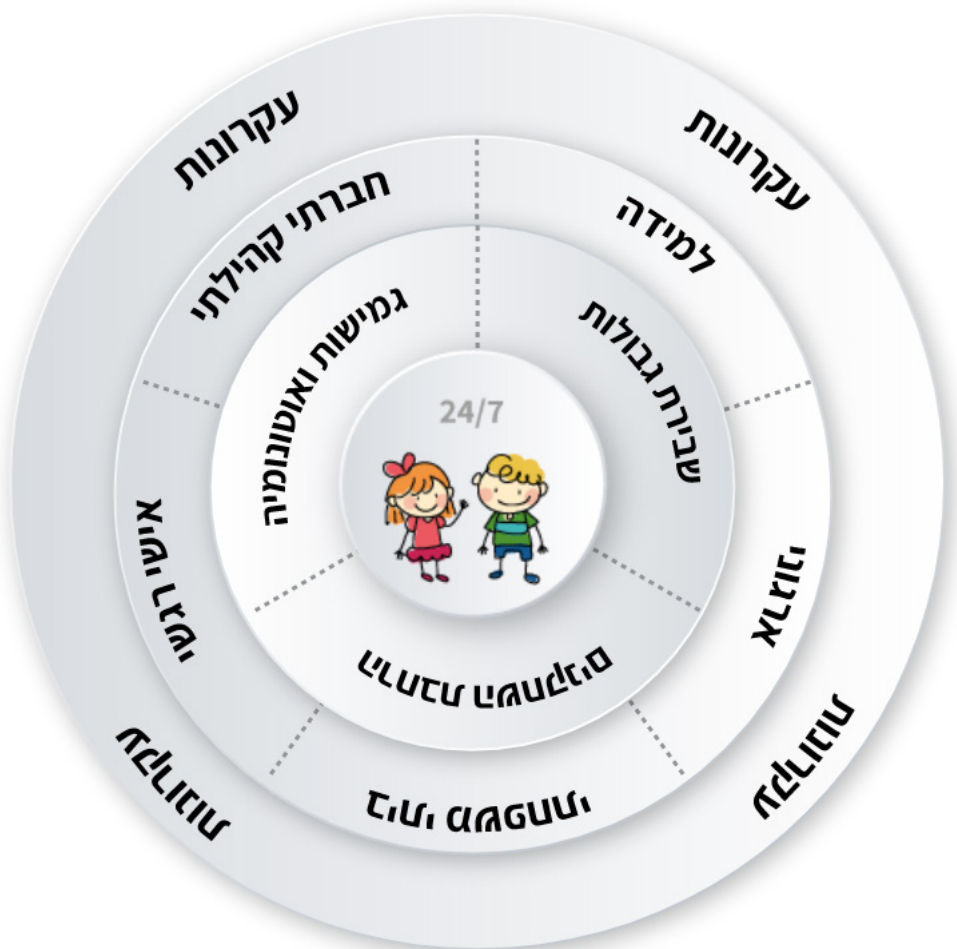

קורונה סטודיו - המודל

תקופת הקורונה היוותה הזדמנות עבור תלמידים, מורים, הורים ואנשי חברה וקהילה רבים ליזום ולשנות את אופן פעולתם בהקשרים חינוכיים. סיפורי המקרה היו המצע הראשוני שממנו חולצו הנחות היסוד, רכיבי החדשנות ועקרונות הפעולה שעלו וצפו בתקופה זו. התמונה שהתבהרה חשפה תפיסות והנחות יסוד שאינן חדשות במהותן.

רוב רובן של הנחות היסוד שנחשפו, היו חלק מהשיח החינוכי המקובל בשנים האחרונות. ההבדל הגדול היה שהנחות יסוד חדשות-ישנות אלו באו לידי ביטוי מעשי. נוצרה היתכנות של המילים הגדולות שיכולנו רק לחלום עליהן בעבר.

לאורך השנים נכתבו ניירות עמדה ומסמכים רבים שלא יצרו שינויים מהותיים בעולם החינוך. כדי להוביל מהלך שונה, יצרנו במסגרת "קורונה סטודיו" מהלך משותף שכלל 30 ארגונים ועוד כ-60 אנשי חינוך במגוון תפקידים ומעולמות עשייה שונים. פסיפס ייחודי זה זימן חיבור של מגוון נקודות מבט והתמחות מקצועית – שבנו יחד תוצר ייחודי בעל אופי יישומי. ההטמעה בשטח כבר החלה על ידי השותפים השונים והיא עתידה להתעצם בעתיד הקרוב. המינוף של תוצרים האידיאולוגיים והפרקטיים של המהלך ייעשה גם על ידי גורמים פוטנציאליים נוספים בעלי השפעה.

הנחת יסוד - פריצת גבולות וחיבורים חדשים

שבירה ופריצה של גבולות ויצירת חיבורים חדשים

גבולות פיזיים ואחרים אינם מכתיבים או מגבילים את גבולות זירת הלמידה ואת ההתפתחות האישית.

1. טשטוש הגבולות וחיבור בין מסגרות שונות של חינוך ולעיתים פירוקן (בית, גן, בית-ספר, חוג, תנועת נוער, פעילות בקהילה...) מייצרים הזדמנות לפיתוח מענים חדשים ולחיבור בין כוחות משפיעים על הלומד.

2. מסגרת תחומה (פיסית, או גילאית) אינה תנאי הכרחי ללמידה.

3. תפקיד בית ספר/ גן הוא לסייע, ליזום, לקדם ול-עודד את תהליכי הלמידה וההתפתחות המתרחשים במרחבים השונים (בית, קהילה, חברה...). אחד מתפקידיה של מערכת החינוך הוא ללוות תהליך זה ולוודא כי כל לומד מקבל מענה לצרכיו וכן את הידע והמיומנויות. התהליך נעשה עם שותפים נוספים.

4. פריצת הגבולות מייצרת הזדמנות לפתח מיומנויות ולא רק ידע.

הנחת יסוד - אוטונומיה וגמישות

גמישות ואוטונומיה

1. הרחבת האוטונומיה והגמישות הקיימות

הצוות החינוכי יודע להוביל את מלאכת החינוך; יש לתת בו אמון ולאפשר לו חופש פעולה מקצועי; הצרכים, התנאים, והכוחות בכל מקום הם שונים; ולפיכך מוקד קבלת ההחלטות צריך להתקרב ללומדים ולמלמדים.

2. למידה והתפתחות מתרחשות בעיקר כאשר

הלומד אחראי לתהליך הלמידה וההתפתחות שלו ומוביל אותו. הצוות החינוכי והילדים שותפים ביצירת הידע, בהפיקתו, ובהבניית תהליך הלמידה.

3. למידה והתפתחות אישית מתרחשת בכל זמן ומקום; מינוף של ההזדמנות, יוביל את הלומדים ואת המלמדים לחיות חיים תוך התפתחות מתמדת "LLL" (למידה לאורך החיים).

4. ההתפתחות האישית ותהליכי הלמידה מתרחשים במרחבים שונים (בית, קהילה, חברה...) - "אקוסיסטמה" שלה קיימת סביבנו וכדאי לנצל גם בשגרה.

5. שיח משותף של כל "השחקנים" (בית, קהילה, מערכת החינוך וכו') המעורבים לצורך הבנייה מדויקת של צורכי הלומד - מהווה מקדם הצלחה משמעותי.

6. גמישות מבנית (מבנה, בעלי תפקידים, סדירויות, אופני תקשורת...) נדרשת כדי לתת מענה לאתגרים משתנים, לצרכים המקומיים ולחיבור בין המטה לשטח.

הנחת יסוד - שינוי והרחבת התפקיד והשחקנים המשפיעים

הרחבת השחקנים: שינוי התפקידים של השחקנים המשפיעים והגדרתם מחדש

"מכל מלמדי השכלתי" - הצוות החינוכי אינו שחקן יחיד בתהליכי למידה והתפתחות.

הרחבת השחקנים

1. עמיתים, הורים וקהילה (חינוך בלתי פורמלי, מוסדות קהילה, אקדמיה, תעשייה וכו') בנוסף לצוות החינוכי - הם שחקנים בתהליך הלמידה והצמיחה האישית של הילדים.

2. לקהילה הקרובה יש כוח לקדם תהליכי למידה, ובית הספר יכול להשפיע ולתרום לקהילה שבתוכה הוא פועל.

3. תפקידה של המערכת לזהות ולסייע במילוי החסר.

4. שינוי בתכולת תפקיד המורה/ איש החינוך עם שימת דגש על הרווחה האישית הרגשית של הילדים; איש חינוך נדרש למיומנויות של קשר אישי-רגשי כחלק מתפקידו ומכישוריו.

5. המרחב הטכנולוגי מאפשר עצמאות וניתוב יצירתי של מגוון כישרונות וצרכים.

עקרונות מנחים לארגון חינוכי המתפתח לאור הזדמנויות הקורונה

עקרונות פדגוגיים

1. הלומדים והמלמדים מובילים את עצמם (דרך, מטרה והערכה) ומונעים מתוך מוטיבציה פנימית בהירה וחזקה.
2. ורסטיליות ב – מה? מי? איך ומתי? בניית תכנית לימודים מקומית ו/או אישית.
3. פעפוע בין מרחבים ומסגרות מקומיות –
 - הדדיות ביחסים בין בית הספר והקהילה – מעורבות מתמשכת ויחסי גומלין של שיתוף, "תן וקח".
 - דיפוזיה של תהליכי למידה והתפתחות בין הבית לבין בית הספר והגדלת המשקל הסגולי של המשפחה בתהליכי ההתפתחות.
 - הערכת הלומד/ת מבוססת על מגוון תהליכים ועל תחומי התפתחות רחבים (לא רק אקדמיים).
4. בניית מעטפת לפיתוח ולצמיחה רגשית ואישית .
5. הערכת הלומד/ת מבוססת על מגוון תהליכים ועל תחומי התפתחות רחבים (לא רק אקדמיים). המיומנויות מהוות יעד מרכזי בתהליך הלמידה ותוך פיתוח תהליכי הערכה תואמים.
6. המורה/המבוגר מתכלל את תהליך התפתחות – מלווה את הילד בהמשגה, בהכלה, בליווי, ובבניית כיווני התפתחות.

עקרונות מנחים לארגון חינוכי המתפתח לאור הזדמנויות הקורונה

עקרונות ארגוניים

1. ורסטיליות ארגונית – שבירת מסגרות גיל, מקום, זמן
2. משאבי ניהול גמישים (ללא תכתבים) לבעלי תפקידים חדשים
3. פיתוח יכולות בקרב הצוות וגורמים נוספים למתן מענה רגשי אישי

רעיונות ליישום – קידום העקרונות

- בית ספר סגור יום בשבוע – הלמידה מתרחשת בכל מרחבי האזור והצוות שותף בפיתוח תוכן ומקצועי
- למידה רב תחומית סביב תמה. הילדים יכולים לעבוד עם איזה מורה שיבחרו או או שהיו צריכים באותו רגע לפי שלב הפרוייקט. תהיה היערכות מראש במערכת השעות תמכה בניסוי.
- מנהל מסגרת מחליט על פריסת משאבי זמן לפי צרכים בית ספריים, כגון שחרור מכמות שעות לתחום דעת, שכבת גיל, איחוד שעות וימים ללמידה חוץ כיתתית / רב תחומית.
- שעות פרטניות ללא תלות במקום וזמן והשותפים צוות חדשנות/מחולל יזמות בבית הספר אשר יסייע לכל מורה בבית הספר להגשים רעיונות ולהוציאם לפועל
- שינוי תפקיד 'הרכזת' לתפקיד של ייעוץ, תיווך, חניכה, ואפשר
- תלמידים בכיתות גבוהות מסייעים לתלמידים בכיתות הנמוכות גם בלמידה בתוך בית הספר וגם בלמי-דה מרחוק
- מורים ותלמידים בונים יחד יחידות הוראה למידה
- שימוש בפלטפורמות דיגיטליות היומיומית של בני הנוער לטובת תהליכי למידה.
- בניית כלי דיגיטלי רב שנתי ורב ממדי למערך התמיכה לתלמיד
- כל בית ספר "מאמץ" יחידה כלשהי בקהילה לפעילות שוטפת משותפת לאורך השנה לטובת שני הצדדים: במקומות שאפשר – שדה העוסק בגידול ירקות עם חקלאים מקומיים, במקומות אורבניים לחלוטין – שתי"פ עם התעשייה המקומית
- עירוב של צוותים: מורים מעבירים פעילויות במסגרת החינוך הבלתי-פורמלי, מדריכים מהבלתי-פורמלי מעבירים שיעורים במסגרת בית הספר. הצוותים מהחינוך הבלתי-פורמלי הם חלק מצוות ביה"ס, סביב נושאי רוחב אחידים לכל המסגרות.
- "פרקטיקום בקהילה" – כגון: תלמידי כיתות ט יוצאים לשנת התנסות בקהילה.
- הקמת "בית ספר להורים" כיוזמה משותפת של בית הספר וגורמי חינוך/חברה בקהילה
- צירי למידה משותפים בביה"ס ובבית המבוססים על למידה בין דורית, ערכי נתינה ושייכות...
- תלמידים ומורים בקבוצות מעורבות, מובילים למידה ואקטיביזם חברתי בקהילתם
- פיתוח פעילות בלתי פורמאלית (חוגים) שמיועדת לבילוי משפחתי
- פיתוח מסגרות ספורט שכונתיות/מקומיות (במקום "אגודות")
- קהילה מעורבת ומובילה – הקמת מרכזי יזמות (עסקית וחברתית) בקהילה.
- שילוב תנועת הנוער ומנגנוני הובלה של בני נוער בתוך יום הלימודים
- טיול שנתי של משפחות
- מוזאוני מדע – בניית תערוכה חוויתית על רגשות
- אסיפת הורים תתקיים בבית/זום ותכלול מספר אנשים שמלווים את הילד, כולל מדריכי תנועה, מאמן הכדור סל....
- מתן ליווי מורים בתחום הרגשי סופרוויז'ן
- המורים יקבלו תמיכה רגשית בעצמם

רעיונות ליישום – קידום העקרונות - המשך

- ילדים יכולים לבוא לבית הספר עם בעלי החיים הפרטיים שלהם
- היכרות עם הפנים השונים של המורים והתלמידים- הרחבת הביטוי האישי המגוון של כל אחד כאדם.
- "קול סנטר" של ילדים תומכים בילדים
- אסיפת הורים הפוכה
- קבוצות למידה משותפות של הורים/מורים ואולי גם ילדים
- יום למידה מרחוק. מרכז הלמידה הוא המרחב הביתי (חדרי הבית, בני הבית ועוד)
- נושא משותף ללמידה בבית
- ילד לומד עצמאי ומלמד את בני הבית
- הילדים הופכים לשגרירי למידה וחינוך בבית – העברת מסרים
- הזום ככלי ליצירת חיבורים דחופים ושוטפים יותר עם ההורים.
- חיבור ההורים להתרחשויות בבית הספר באמצעים טכנולוגיים – כמו שידור טקס.... בזמן אמת.
- משוב 360 (ילדים/ הורים/ מורים)